

ДІЗНАТИСЯ УСІМ ВАЖЛИВО НИНІ, ЯК В СОЦІУМІ ТРЕБА ЖИТЬ ЛЮДИНІ

Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів засобами дослідницької діяльності

Тетяна АНДРІЮЩЕНКО, д-р пед. наук,
завідувач кафедри професійного розвитку
педагогів, Черкаський ОІПОПП

Здоров'я людини — фізичне, психічне, духовне і соціальне — головна передумова її здатності повною мірою реалізувати свій потенціал. Формуванню різних складових здоров'язбережувальної компетентності дітей, зокрема фізичної, було присвячено публікації попередніх номерів журналу (див.: [“УПШ”, 2017, № 10](#); [2018, № 3](#)).

Нині автор пропонує розглянути методи і прийоми напрацювання вмій та навичок, які забезпечують соціальне здоров'я, у спеціально організованій дослідницькій діяльності.

Здоров'я нині розглядають як феномен, що інтегрує принаймні чотири складові: фізичну, психічну, духовну й соціальну. Всі вони нерозривно пов'язані, впливають одна на одну, разом визначають загальний стан здоров'я людини. Тож важливо забезпечити збереження і зміцнення кожної з них.

Зупинімося більш ґрунтовно на питаннях визначення сутності соціального здоров'я та організації навчально-дослідницької діяльності учнів початкової школи, спрямованої на формування життєвих умінь, які забезпечують збереження соціального здоров'я: навичок ефективного спілкування, розв'язування конфліктів, спільної діяльності; вміння проявляти співчуття.

Соціальне здоров'я — комфортне самопочуття людини в соціумі, яке досягається завдяки умінню ефективно спілкуватися, проявляти турботу про інших, залагоджувати конфліктні ситуації, доброзичливо взаємодіяти з оточенням.

На нашу думку, збереження соціального здоров'я молодших школярів можливе за умови:

- систематичного і послідовного надання дітям знань про соціальне здоров'я й чинники, що його забезпечують;
- пробудження у дітей інтересу до засвоєння знань з основ здоров'я, формування ціннісного ставлення

до здоров'я, власного й оточення, накопичення ними досвіду здоров'язбережувальної поведінки;

- закріплення життєвих навичок, що сприяють соціальному здоров'ю, у спеціально створеному здоров'язбережувальному середовищі.

Розглянемо приклади завдань, які варто запропонувати учням для формування життєвих навичок, що сприяють збереженню соціального здоров'я.

Навички співчуття

Постановка проблеми. Як навчитися допомагати людям та підтримувати їх?

Визначення мети. Довести, що вміння допомагати близьким людям і підтримувати їх сприяє налагодженню теплих, довірчих стосунків.

Формулювання гіпотези. Спонукає учнів висловлювати припущення щодо необхідності допомагати людям і підтримувати їх. Наприклад: “Людам буде легше жити на світі, якщо вони знатимуть, що близькі завжди прийдуть на допомогу”; “Будь-яку проблему можна розв'язати швидше, якщо тебе підтримують рідні чи друзі”.

Перевірка гіпотези

Поміркувати

Чому необхідно підтримувати близьких людей? Чи може людина жити без підтримки близьких? Що ти відчуваєш, коли вчасно отримуєш допомогу від рідних чи друзів? Які почуття виникають, коли сам допомагаєш комусь?

Спитати в інших людей

Коли треба надавати іншим допомогу? Як правильно допомогти комусь? Що означає вислів “підтримати близьку людину”? Що більш правильніше: чекати, поки хтось попросить про допомогу, чи самому її запропонувати? Наскільки важлива турбота і допомога для літніх людей?

Отримати додаткову інформацію з книжок. Як правильно і вчасно допомагати іншим? Як можна підтримувати людей зі свого оточення? Що говорить народна мудрість про таку допомогу? У яких казках і оповіданнях ідеться про допомогу ближньому? Чому дитині необхідна підтримка батьків?

Виконати допоміжне завдання

- Пояснити вислів “Розділена біда — півбіди. Розділена радість — подвійна радість”.
- Розглянути малюнки і вибрати ті, на яких зображено ситуації, коли люди надають комусь допомогу чи підтримку. Пояснити, який у них настрій.
- Згадати, яку допомогу і кому надавали нещодавно. Як люди реагували на допомогу? Які були власні відчуття?

Провести спостереження

- Поспостерігати за людьми в різних ситуаціях.
- З'ясувати, як ставляться люди одне до одного у сім'ї, школі, транспорті, магазині, аптеці, поліклініці та інших місцях.
- Чи допомагають люди одне одному? У чому проявляється допомога? З яким настроєм люди надають допомогу?

Провести експеримент

Мета: дослідити, як змінюється поведінка і настрої людей, яким надали допомогу.

Хід дослідження

- Обрати одну з дій і виконати її вдома:
 - витерти пил з іграшок, книжкової полиці;
 - помити посуд після вечері;
 - поскладати іграшки перед сном;
 - принести татові капці, газету;
 - запропонувати мамі цукерку;

- принести бабусі окуляри.
- У школі виконати такі дії:
 - зателефонувати однокласнику, який хворіє, поцікавитися станом його здоров'я і повідомити домашнє завдання;
 - відчинити двері вчительці;
 - допомогти черговому витерти дошку після уроку;
 - поділитися яблуком з подружкою (другом).
- Проаналізувати реакцію рідних та однолітків на несподівану турботу. Чи змінюється їхній настрій?

Формулювання висновку. Спонукайте дітей проаналізувати поведінку людей, яким допомагали. Чи подобалося їм бути об'єктами турботи? Чи намагалися вони зробити щось приємне у відповідь? Якими стають стосунки між людьми, які піклуються одне про одного?

Підготовка повідомлення “Стався до інших так, як хочеш, щоб ставилися до тебе”.

Навички ефективного спілкування

Постановка проблеми. Навіщо потрібне вміння чітко висловлювати свої думки?

Визначення мети. Довести, що вміння чітко висловлювати свої думки сприяє ефективному спілкуванню між людьми.

Формулювання гіпотези. Спонукайте учнів висловлювати припущення щодо заявленої проблеми. Наприклад: “Людину буде легше зрозуміти, якщо вона навчиться чітко висловлювати свої думки”.

Перевірка гіпотези

Поміркувати

Чому важливо розуміти інших людей? Як можна визначити, що людина зрозуміла твою думку? Згадай когось, хто, на твою думку, висловлюється дуже зрозуміло. Як він говорить? Чи можна навчитися чітко висловлювати свою думку, не спілкуючись з людьми?

Запитати в інших людей

Як можна навчитися чітко висловлювати свою думку? Чому, коли людина швидко говорить, її важко зрозуміти? Чи буває так, що дорослий не може чітко висловити свою думку?

Отримати додаткову інформацію з книжок. Знайти інформацію про риторику. Що таке риторика? Кого і як навчали риторики? Як може навчитися правильно висловлювати думки сучасна людина? Яким має бути співрозмовник, щоб з ним хотілося спілкуватися?

Виконати допоміжне завдання

- Уважно розглянути фото (див. с. 24).
- Визначити, на яких із них зображено ситуації, у яких людині необхідне вміння чітко висловлювати думки.
- “Оживити” кожну з обраних картинок. Придумати і промовити текст, який міг би звучати з вуст учасників сюжету.

ВИВЧАЙТЕ АНГЛІЙСЬКУ ІЗ ЖУРНАЛОМ “ДЖМІЛЬ”

Рубрика **ПОЛІГЛОТ** пропонує цікаві ідеї для ваших уроків: ігри, співаночки, руханки тощо.

Наприклад, у випуску № 2 за 2018 рік знайдете переспів відомої римівки “*Hickory, dickory, dock*”, який допоможе закріпити назви тварин англійською, а також її літературний переклад, ноти та два варіанти гри з пісенькою.

Hickory, Dickory, Dock

Hickory, dickory, dock,
The **mouse**
went up the clock.
The clock struck **one**,
The **mouse** went down,
Hickory, dickory, dock.

Hickory, dickory, dock,
The **cat** went up the clock.
The clock struck **two**,
The **cat** went down,
Hickory, dickory, dock.

Тваринка на кожну годинку

Гікорі, дікорі, док,
Годинник
все цок та цок.
Тут **мишка** йде.
Він **першу** б'є –
І **мишка** шусть у куток!

Гікорі, дікорі, док,
Годинник все цок та цок.
Тут **киця** йде.
Він **другу** б'є –
І **киця** шусть у куток!

Ознайомитися з матеріалом і завантажити картки –
зображення тварин для гри можна на сайті
jmil.com.ua/2018-2/polyglot

ПЕРЕДПЛАТИТИ